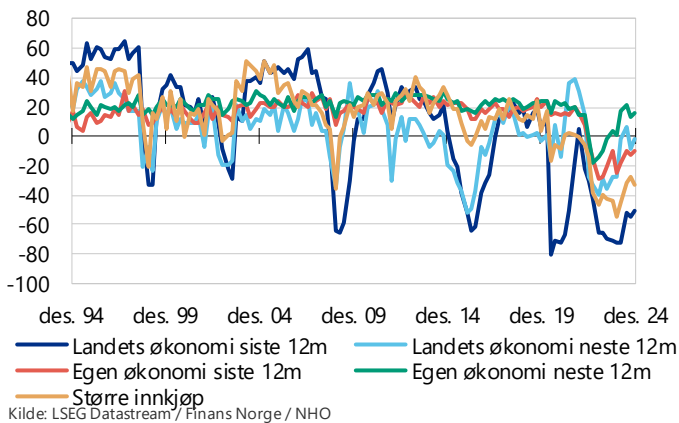

Tidligere i dag ble **Finans Norges forventningsbarometer for fjerde kvartal** sluppet. Stemningen har vært laber blant husholdningene de siste årene. Særlig har husholdningenes vurdering av landets økonomi vært svak, mens vurderingen av egen økonomi har vært en del bedre. Resultatene fra fjerde kvartal viser at stemningen forbedret seg, men den er fortsatt historisk svak. Forventningene knyttet til både landets- og egen økonomi styrket seg litt, men samtidig er flere blitt negative til å gjøre store anskaffelser. Svake utsikter kan legge en fortsatt demper på etterspørselen.

Finans Norges forventningsbarometer

Nettobalanse

Torsdag slippes **Norges Banks forventningsundersøkelse for fjerde kvartal**. Undersøkelsen omhandler husholdningenes og ulike samfunnsaktørers forventninger til bl.a. lønns- og prisveksten. I forrige undersøkelse forventet arbeidslivets parter en lønns- og prisvekst på hhv. 4,0 og 3,5 prosent til neste år. Utviklingen i lønns- og prisutsiktene vil kunne ha betydning for Norges Banks rentebane som publiseres i desember.

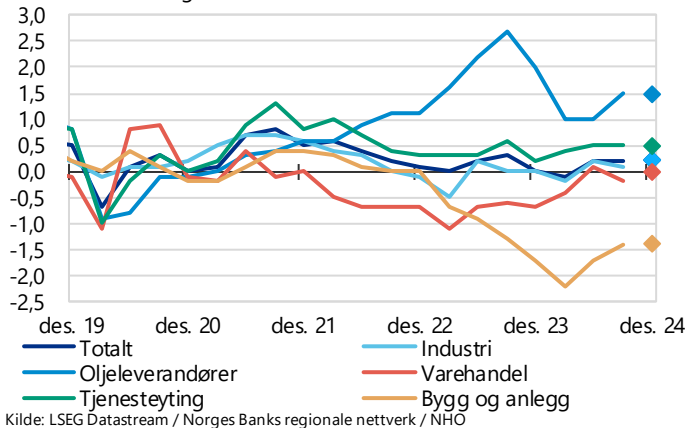
Torsdag kommer også **nasjonalregnskapet for tredje kvartal**. Veksten i norsk økonomi har vært svært svak i de to siste årene. Fra andre kvartal 2022 til andre kvartal i år økte verdiskapingen kun med 1½ prosent. Den svake utviklingen avspeiler svak innenlandsk etterspørselsvekst. Dyrtid og rentehopp har tynget husholdningenes inntekter og forbruk. Svak forbruksvekst merkes særlig i forbrukerrettede næringer som varehandel og overnatting og servering. I tillegg sliter byggenæringen med økte kostnader og lav igangsetting av nye boliger. Bruttoproduktet i bygg og anlegg var i andre kvartal i år om lag 4 prosent lavere enn to år tidligere. På den annen side går flere næringer forholdsvis godt. Det gjelder bl.a. eksportrettede næringer som nyter godt av svak kronkurs. I tillegg har høye oljeinvesteringer bidratt til høy aktivitet i leverandørindustrien.

Flere indikatorer peker i retning av at aktiviteten tok seg noe opp i tredje kvartal. Produksjonsindeksen for industri viste en oppgang på 2¾ prosent kvartal/kvartal. Omsetningsindeksen for tjenester peker mot at aktiviteten økte også her. Annen vareproduksjon drar i motsatt retning, med nedgang i produksjonen fra andre til tredje

kvartal både i bygg og anlegg og i kraftforsyning, med hhv. ½ og 3¾ prosent. Samlet utgjør imidlertid disse en mindre del av økonomien. Norges Banks regionale nettverk viser også det samme bildet, jf. figur under. Vi venter at fastlandsøkonomien vokste 0,2 prosent i tredje kvartal.

Norge: Produksjonsvekst

Prosentvis endring kvartal/kvartal

Internasjonalt kommer **britisk konsumprisindeks for oktober** på onsdag. Inflasjonen avtok i september til 1,7 prosent år/år. Fremover ventes det imidlertid at inflasjonen tar seg opp igjen. Det skyldes primært at lavere energipriser i oktober i fjor går ut av sammenligningsgrunnlaget. Den underliggende inflasjonen er fortsatt høy. Lønnsveksten har avtatt i det siste, men ligger fremdeles på høye 4,8 prosent år/år i september. Det ventes at prisveksten i oktober steg til 2,2 prosent, og at kjerneinflasjonen holdt seg uendret på 3,2 prosent.

Fredag kommer foreløpige **innkjøpssjefindekser (PMI) for industri og tjenester** for november. I USA og Storbritannia har indeksen ligget godt over 50 det siste året, som betyr at aktiviteten øker måned for måned. I eurosonen har indeksen avtatt det siste halvåret, og ligget rundt 50 de siste månedene. Det indikerer at aktiviteten her har flatet ut. Generelt er det tjenestenæringene som holder aktiviteten oppe. Det ventes at indeksene blir liggende på om lag samme nivå som i oktober, som indikerer fortsatt økende aktivitet i USA og Storbritannia, og uendret aktivitet i eurosonen.

Hallvard Mørck

Kalender		Sist	Nå
Man 0630	NOR: Forventningsbarometeret, Q4		
Ons 0800	UK: KPI, okt (å/å)	1,7%	2,2%
Tor 0800	NOR: BNP, Q3 (Fastland, Q/Q)	0,1%	0,2%
Tor 0800	NOR: Varekonsumindeks, sep		
Tor 1000	NOR: Forventningsundersøkelse, Q4		
Tor 1600	ØMU: Forbrukertillit, nov	-12,5	-12,4
Fre 0800	NOR: Prisindeks nye boliger, Q3		
Fre 0800	UK: Detaljhandel, okt (m/m)	0,3%	-0,3%
Fre 1000	ØMU: PMI, nov	50,0	50,0
Fre 1030	UK: PMI, nov	51,8	51,8
Fre 1545	USA: PMI, nov	54,1	54,4

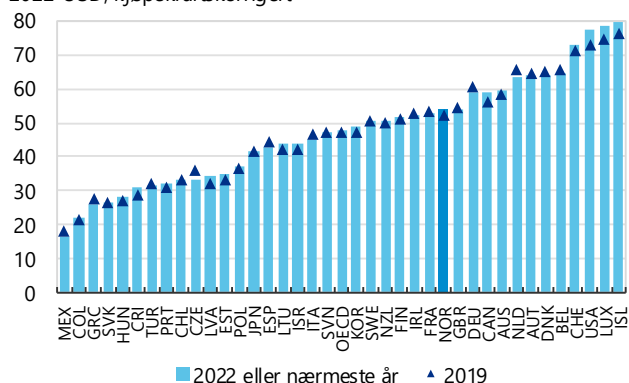
OECDs ferske *How's Life?*-rapport bekrefter det vi tror vi vet: Norge er verdens beste land å bo i. Men vi er (selvfølgelig) ikke best på alt.

Med ujevne mellomrom lager OECD-sekretariatet en oversikt over **hvordan folk i medlemslandene har det**, og hvordan velværet varierer mellom ulike grupper, herunder kjønn, alder og utdanningsnivå. Tilnærmingen er bredere enn det snevre velferdsmålet BNP/innbygger, men må forstås indikativt. Noen av indikatorene er subjektive, ikke alle er helt oppdaterte, og sammenveining av ulike indikatorer fra forskjellige områder er ikke trivielt. Likevel kan slike sammenstillinger bidra til kunnskapsbaserte diskusjoner om hva som bidrar til gode liv, og på hvilken måte ulike land lykkes.

OECDs omfattende indikatorsett er delt i to - "current well-being", og "resources for future well-being". For **nåværende velvære** studeres 11 indikatorsett for inntekt og formue, jobbkvalitet, boforhold, helse, kunnskap, miljømessige forhold, egenvurderinger, trygghet, balansen jobb – fritid, sosialt liv og samfunnsengasjement. Innenfor hvert indikatorsett sees det på gjennomsnitt og spredning, samt grad av utestengning ("deprivation") - vilkårene for de nederst i fordelingen.

Årslønn for fulltidsansatte

2022-USD, kjøpekraftskorrigert

Kilde: OECD, *How's Life?*, 2024 / NHO

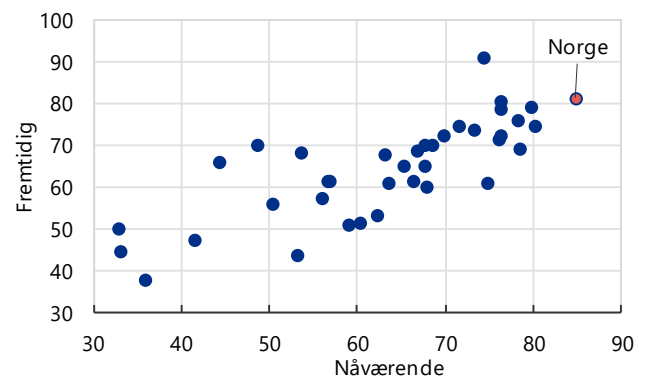
Siden forrige rapport ble publisert tidlig i 2020 har verden opplevd **pandemi og dyrtid**. På den ene siden har sysselsetting og inntekter holdt seg bedre oppe enn fryktet, på den andre siden traff dyrtiden lavinntektshusholdninger særlig hardt, mens flere indikatorer på helse og velvære har svekket seg. F.eks. har forventet levealders falt med nær fem måneder fra 2019 til 2022, mens nedgangen i antall dødsfall som følge av selvmord og overdoser har stanset opp. Her ligger Norge nokså midt i fordelingen. Og diagrammet over viser at realinntekten for en fulltidsansatt avtok fra 2019 til 2022 i nesten halvparten av OECD-landene. Med prisjusterte tall havner Norge nede på 13. plass i lønnsnivå.

Pandemien merkes særlig godt på **utdanning**. På den ene siden fullfører stadig flere unge i industrilandene videregående utdanning, på den andre siden har skoleresultatene avtatt markant de siste årene. Siden pande-

mien har gjennomsnittlig PISA-resultat i industrilandene falt med 9 poeng, og med hele 23 poeng i Norge. Og også her ligger Norge nokså midt i flokken, tross relativt store ressurser brukt på utdanning. Samlet har Norges nåværende velvære stått på stedet hvil de siste ti årene, med signifikant fremgang for noen indikatorer, men tilbakegang for om lag like mange.

Velvære

38 land, 2023 eller nærmeste år

Kilde: OECD, *How's Life?*, 2024 / NHO

Grunnlaget for fremtidig velvære sammenstiller menneskelig, naturgitt, økonomisk og sosial kapital, og vurderer beholdning, endringer, risiki og motstandsdyktighet i disse ved hjelp av ulike indikatorer. Blant annet sees det på utslipp per innbygger (11 tonn), andel fornybart i energiproduksjonen (12 prosent), biodiversitet, realkapitalbeholdning/innbygger (USD 150,000), tillit til regjeringen (48 prosent). Flere eksponeres for ekstreme temperaturer. Flere dyrearter er truede. Mens naturkapitalen forringes, øker den økonomiske kapitalen. Med en offentlig nettoformue på fire ganger BNP, skiller Norge seg mye fra de øvrige landene. Den sosiale kapitalen har grovt sagt holdt seg oppe de siste årene. Redusert tillit i noen land (som Norge) har blitt motsvart av økt tillit i andre. Samlet på kapitalområdet har Norge siden 2010 hatt mer fremgang enn tilbakegang.

Når de ulike indikatorene normaliseres og veies sammen, får Norge en **verdi på 85 på nåværende velvære, og 81 på grunnlaget for fremtidig velvære**, henholdsvis høyest og nesthøyest. Norge er best å bo i.

Øystein Dørum

Område samfunnsøkonomi

E-post	Ansvar	Mobil
oystein.dorum@nho.no	Sjeføkonom	907 88 762
eirik.ese@nho.no	Norsk økonomi	416 77 620
nina.lillelien@nho.no	Energi/klima	930 23 098
torill.lodemel@nho.no	Arbeidsmarked, lønn	924 25 850
hallvard.morck@nho.no	Norsk økonomi	970 75 067
espen.skretting@nho.no	Norsk økonomi	957 81 985
victoria.sparrman@nho.no	Norsk økonomi, arb.marked	924 92 461
bard.ola.tjonneland@nho.no	Internasjonal økonomi	930 22 705

[Tidligere utgaver av NHOs Ukeblikk finnes her](#)